

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๗
วันพุธที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ	ประธานกรรมการ
๒. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. นพ. กระแส ชนวงษ์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายมานิจ สุขสมจิตร	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายสุจิต บุญบงการ	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. นางนริวรรณ จินตกานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สี่
๖. นายปรีชา วัชรภักย์	รองประธานกรรมการ คนที่ห้า
๗. นายชูชัย ศุภวงศ์	รองประธานกรรมการ คนที่หก
๘. นายจรรยา อินทจาร	รองประธานที่ปรึกษากรรมการ
๙. พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	ที่ปรึกษากรรมการและโฆษกกรรมการ
๑๐. นายคำคุณ สิทธิสมาน	โฆษกกรรมการ
๑๑. นางสาวสุภัทรา นาคะผิว	โฆษกกรรมการ
๑๒. พลโท นาวัน ดำริกาญจน์	โฆษกกรรมการ
๑๓. นายปกรณ์ ปรียากร	โฆษกกรรมการ
๑๔. นายวุฒิสาร ตันไชย	โฆษกกรรมการ
๑๕. นายกฤต ไกรจิตติ	กรรมการ
๑๖. นายจรัส สุวรรณมาลา	กรรมการ
๑๗. นายจุมพล สุขมัน	กรรมการ
๑๘. นายเชษฐา โทณะวนิก	กรรมการ
๑๙. นายเชิดชัย วงศ์เสรี	กรรมการ
๒๐. นางถวิลวดี บุรีกุล	กรรมการ
๒๑. นางทิตา ณ นคร	กรรมการ
๒๒. นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์	กรรมการ
๒๓. นายบรรเจ็ด สิงคะเนติ	กรรมการ
๒๔. นายประชา เตรรัตน์	กรรมการ

๒๕. นายไพบูลย์ นิติตะวัน	กรรมการธิการ
๒๖. พลเอก ยอดยุทธ บุญญาธิการ	กรรมการธิการ
๒๗. นายวิชัย ทิตตภักดิ์	กรรมการธิการ
๒๘. นายมีชัย วีระไวทยะ	กรรมการธิการ
๒๙. นายเอนก เหล่าธรรมทัศน์	กรรมการธิการ
๓๐. นางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์	เลขานุการกรรมการธิการ

กรรมการธิการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายประสพสุข บุญเดช	(ลาการประชุม)
๒. นายดิศทัต ใตตระกิตย์	(ลาการประชุม)
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์	(ลาการประชุม)
๔. พลโท นคร สุขประเสริฐ	(ลาการประชุม)
๕. นายบัณฑิต ศรีเศรษฐศิริโรตม์	(ลาการประชุม)
๖. นางสาวสมสุข บุญยะปัญญา	(ลาการประชุม)

ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการธิการ คือ

๑. นายวรรณชัย บุญบำรุง	กรรมการร่างกฎหมายประจำ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๒. ว่าที่เรือตรี ยุทธนา สำเภาเงิน	ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานคณะกรรมการธิการการปกครอง สำนักกรรมการธิการ ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ผู้มาชี้แจง คือ

พรรคชาติพัฒนา

๑. นายแพทย์วรรณรัตน์ ชาญนุกูล	หัวหน้าพรรค
๒. พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	รองหัวหน้าพรรค
๓. ร้อยตรี ประพาส ลิ้มปะพันธุ์	รองหัวหน้าพรรค
๔. นายประเสริฐ บุญชัยสุข	เลขาธิการพรรค
๕. นายชลิตรัตน์ จันทบุบผา	โฆษกพรรค
๖. นายณัฐชัย ศรีรุ่งสุขพินิจ	ผู้แทนพรรค
๗. นายอรรถ พันธ์มจินดา	ผู้แทนพรรค

พรรคพลังชล

๑. นายสันต์ศักดิ์ จรุงญู งามพิเชษฐ์	ที่ปรึกษาหัวหน้าพรรค
๒. นายปรเมศวร์ งามพิเชษฐ์	ที่ปรึกษาหัวหน้าพรรค
๓. นายพันธุ์ศักดิ์ เกตุวัตถา	เลขาธิการพรรค
๔. นายสัมฤทธิ์ พงษ์วีรัตน์	รองเลขาธิการพรรค

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ**สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา**

๑. นายนพดล เกร็ดฤกษ์	กรรมการร่างกฎหมายประจำ
๒. นายอรรถสิทธิ์ กันมล	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๓. นายอรรถกร สุขปูนพันธ์	ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน
	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักกฎหมาย

๑. นางภัทริดา สุขุณณี	นิติกรชำนาญการพิเศษ
๒. นางสาวกิริณา กิตติอนุกุล	นิติกรชำนาญการ
๓. นางสาววิลาสินี ปิตินานนท์	นิติกรชำนาญการ

สำนักวิชาการ

นางสาวปรียวรรณ สุวรรณสุนย์	วิทยากรชำนาญการ

สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

๑. นางสาวบุษบงกช เชื้อเมืองพาน	นักจดหมายเหตุ
๒. นางสาวอรอุมา คุณพันธ์	เจ้าพนักงานจดหมายเหตุปฏิบัติงาน

สำนักประชุม

นายวุฒิพันธ์ อภิไชยวาทย	นิติกรชำนาญการพิเศษ

สำนักพัฒนาบุคลากร

นายบำรุง พันธุ์อุบล	ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม

ผู้ติดตามกรรมการ

๑. นายธนบดี ภาคพิชัย	ผู้ติดตาม ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ
๒. นายศิริรัช ศิริชุมแสง	ผู้ติดตาม ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ
๓. นายดนัยภัทร โภควณิช	ผู้ติดตาม ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ
๔. นางสาวศศิธร พัดขุนทด	ผู้ติดตาม นางนริวรรณ จินตกานนท์
๕. นางสาวอรอุมา วรแสน	ผู้ติดตาม นายประชา เตรีตัน
๖. นายจรัญ ยุพจันทร์	ผู้ติดตาม นายมีชัย วีระไทยะ
๗. พันเอก ประภักดิ์ ล้อมสมบุรณ์	ผู้ติดตาม พลเอก ยอดยุทธ บุญญาธิการ
๘. นายสิทธิพงษ์ ธนาศุภวัฒน์	ผู้ติดตาม นายปรีชา วัชรภักย์

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๔๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

เมื่อวันอังคารที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ประธานกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยรองประธาน และประธานอนุกรรมการทุกคณะในคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ได้ประชุมร่วมกันระหว่างคณะรักษาความสงบแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สภาปฏิรูปแห่งชาติ ณาการรับรองเกษะโกมล มีสาระสำคัญดังนี้

๑) คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ให้ความสำคัญกับ ๕ องค์กรดังกล่าวที่ต้องทำงานร่วมมือกัน และขอให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญจัดทำปฏิทินในการดำเนินงาน เพื่อจะได้ติดตามความคืบหน้าในการดำเนินงานของคณะกรรมการได้ โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ตั้งคณะทำงานติดตามการดำเนินงานของคณะกรรมการเพื่อประสานงาน ให้ข้อมูลและให้ข้อเสนอแนะในการร่างรัฐธรรมนูญเป็นระยะ โดยจะไม่ก้าวก่ายการทำงานของคณะกรรมการแต่อย่างใด และในการทำหน้าที่ของคณะรักษาความสงบแห่งชาตินั้น เพื่อยุติความขัดแย้ง จึงจำเป็นต้องใช้กลไกการศึกษาและกฎหมายเพื่อควบคุมสถานการณ์ไว้

๒) ในการปฏิรูปนั้นจำเป็นต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกรอบเวลาที่กำหนดไว้ตามแผนงานให้ได้ โดยเฉพาะการปฏิรูปในเรื่องสำคัญและเรื่องเศรษฐกิจให้เกิดการเชื่อมโยงกันในทุกด้านและเชื่อมโยงกับต่างประเทศ หากสภาปฏิรูปแห่งชาติเห็นว่าควรมีเรื่องใดที่ต้องการจะปฏิรูปในทันที ก็สามารถส่งเรื่องดังกล่าวให้กับคณะรัฐมนตรีดำเนินการได้ในทันที หากการปฏิรูปจำเป็นต้องตรากฎหมายแล้วขอให้ส่งเรื่องให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้พิจารณา และขอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณากฎหมายต่าง ๆ ที่ค้างอยู่ให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

๓) ขอให้คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญพิจารณาในเรื่องการปฏิรูปภายหลังจากมีเลือกตั้งแล้วว่าจะดำเนินการอย่างไรให้เกิดองค์ประกอบให้สามารถดำเนินการปฏิรูปต่อไปได้ และขอให้พิจารณาถึงแนวทางที่จะทำให้เกิดความสมดุลระหว่างผู้ใช้อำนาจ รัฐบาล และประชาชน

๔) การทำประชามตินั้น คณะรักษาความสงบแห่งชาติเห็นว่ายังคงมีเวลาในเรื่องดังกล่าว โดยจะพิจารณาจากเงื่อนไขที่เหมาะสม และจะนำมาพิจารณาตัดสินใจอีกครั้ง
ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

เลื่อนการรับรองบันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕ วันศุกร์ที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ และครั้งที่ ๖ วันอังคารที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

ที่ประชุมได้รับฟังความคิดเห็นและหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการยกย่องรัฐธรรมนูญจากพรรคการเมือง (ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว)

พรรคชาติพัฒนา

ประธานกรรมการได้เชิญผู้แทนจากพรรคชาติพัฒนาแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการพิจารณาการยกย่องรัฐธรรมนูญ เพื่อให้สังคมไทยมีอนาคตที่ดีเพื่อส่งมอบให้ลูกหลานอย่างไร สรุปลงสาระสำคัญได้ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การยกย่องรัฐธรรมนูญ เป็นดังนี้

๑. เนื้อหาของรัฐธรรมนูญควรกระชับ กะทัดรัด ไม่ยืดเยื้อและหลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำที่กำกวมที่อาจนำไปสู่การตีความ โดยในส่วนรายละเอียดนั้นควรกำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญมากกว่า

๒. ควรกำหนดโครงสร้างของเนื้อหาที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย ไม่ควรมีลักษณะผสมผสานกับกฎหมายของต่างประเทศ

๓. เนื้อหาสาระของรัฐธรรมนูญ ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานและแนวคิดของระบบประชาธิปไตยที่เป็นกลาง สากล ปราศจากอคติต่อบุคคล กลุ่มคน หรือพรรคการเมืองใด เนื่องจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหรือพรรคการเมืองไม่ได้ดำรงอยู่อย่างถาวร

๔. รัฐธรรมนูญต้องมีความยืดหยุ่น ทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เอื้อต่อการแข่งขันของประเทศไทยบนเวทีโลกในยุคโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ การลงทุน การทำสนธิสัญญากับต่างประเทศ ที่ควรทำให้เกิดความคล่องตัวในการเจรจาได้อย่างรวดเร็ว และไม่ทำให้ประเทศชาติเกิดความเสียหาย

๕. ไม่ควรมีบทบัญญัติใด ๆ ในรัฐธรรมนูญที่นำประเทศไปสู่ภาวะวิกฤติหรือภาวะที่เป็นทางตันของประเทศ และควรกำหนดให้มีกลไกที่สามารถแก้ไขภาวะดังกล่าวได้บนพื้นฐานทางการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย

๖. รัฐธรรมนูญ ต้องสร้างหลักประกันในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค ของประชาชนโดยไม่มี การเลือกปฏิบัติ ปราศจากอคติธรรม

ประเด็นที่สอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา มีดังนี้

๑. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรมีจำนวนที่เหมาะสม หากมีจำนวนมากเกินไปก็จะทำให้สิ้นเปลือง งบประมาณ หากมีน้อยเกินไปก็อาจทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่มีประสิทธิภาพ โดย จำนวนที่เหมาะสมนั้นควรมีสัดส่วน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๑ คน ต่อประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ๑๕๐,๐๐๐ คน

๒. ขนาดของเขตเลือกตั้ง ควรมีขนาดที่เหมาะสมหากมีขนาดเล็กแล้วสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะสามารถดูแลรับฟังความคิดเห็น ประสานงานและแก้ไขปัญหาให้ประชาชนได้อย่างใกล้ชิดและทั่วถึง แต่อาจทำให้เกิดปัญหาการซื้อเสียงได้ง่ายขึ้น และอาจทำให้เกิดการทับซ้อนกับเขตพื้นที่ในการเลือกตั้งผู้บริหาร ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสภาท้องถิ่นได้ ทำให้เกิดการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อน หากกำหนดให้เขตเลือกตั้งมีขนาดใหญ่อาจแก้ไขปัญหาการซื้อเสียงได้แต่จะทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถ ประสานงาน ดูแลประชาชนได้อย่างทั่วถึงและอาจทำให้ประชาชนตัดสินใจในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรที่มาจากพรรคการเมืองที่มีนโยบายประชาชนนิยมมากกว่าเลือกที่ตัวบุคคล จึงควรกำหนดให้สามารถ เลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ประมาณ ๓ - ๕ คน ในแต่ละเขตเลือกตั้ง รวมถึงควรทำให้องค์กรที่ รับผิดชอบการเลือกตั้ง ดำเนินงานในการตรวจสอบการทุจริตการเลือกตั้งในเชิงรุกให้มากขึ้น โดยอาจ ดำเนินการเฝ้าติดตามการเคลื่อนไหวสอดส่องพฤติกรรมของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในระหว่างการเลือกตั้งซึ่ง อาจทำให้คนซื้อเสียงลดลงได้

๓. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรกำหนดให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่ออยู่เช่นเดิม เนื่องจากจะได้คนที่มีความรู้ความสามารถจากทุกสาขาอาชีพได้อย่างครอบคลุม แต่ควรกำหนดคุณสมบัติ การศึกษา ความรู้ ความสามารถ ประสพการณ์ให้สูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจาก การเลือกตั้ง แต่ ควรมีจำนวนที่ไม่มากจนเกินไป ควรมีจำนวนไม่เกินร้อยละ ๒๐ ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ กฎหมายกำหนดไว้ สำหรับในส่วนคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจาก การเลือกตั้งควรจบ การศึกษาในระดับปริญญาตรี ส่วนแบบบัญชีรายชื่อนั้นควรจบการศึกษาในระดับปริญญาโท และควรมีอายุ ตั้งแต่ ๒๒ ปีขึ้นไป แต่ควรจะสังกัดพรรคการเมืองและกำหนดให้เคารพต่อมติพรรคในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย มิฉะนั้นจะทำให้พรรคการเมืองเกิดความอ่อนแอและทำให้เกิดปัญหาการซื้อตัวนักการเมืองได้ แต่ควรมี ข้อยกเว้นที่ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอิสระในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญ เช่น การอภิปรายลงมติไม่ ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี การพิจารณากฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นต้น

สมาชิกวุฒิสภา ควรมีจำนวนที่ไม่มากกว่าจำนวนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสัดส่วนร้อยละ ๒๕ ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกำหนดให้มีที่มาจากการเลือกตั้งจากประชาชนและจากการสรรหาได้ โดยกระบวนการสรรหานั้นต้องสุจริต เทียบธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ สัดส่วนของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหาควรน้อยกว่าสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง โดยมีสัดส่วนประมาณร้อยละ ๒๕ ของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมด สำหรับคุณสมบัตินั้นควรเป็นบุคคลที่มีวุฒิภาวะ มีความรู้ความสามารถ เช่น มีอายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปี และให้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไป สำหรับอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหาควรกำหนดให้ทำหน้าที่ในการพิจารณากฎหมายและการเป็นที่ปรึกษาเท่านั้น

๔. การแบ่งแยกอำนาจฝ่ายบริหารกับอำนาจฝ่ายนิติบัญญัติ ควรกำหนดให้รัฐมนตรีที่มาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้พ้นจากสมาชิกภาพเพื่อให้ไม่ต้องปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารหรือนิติบัญญัติในเวลาเดียวกัน

๕. นายกรัฐมนตรี ควรมาจากการเลือกตั้งตามระบบรัฐสภาและให้มีความรับผิดชอบกับสภาผู้แทนราษฎรด้วย หากประเทศเกิดภาวะวิกฤตอย่างรุนแรง เช่น ภาวะสงคราม การจลาจล อาจกำหนดแนวทางให้มีนายกรัฐมนตรีเฉพาะกาลที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งได้ โดยให้ผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภาด้วยคะแนนเสียงมากกว่า ๓ ใน ๔ ของจำนวนสมาชิกรัฐสภาที่มีอยู่ และเมื่อได้แก้ไขปัญหาวิกฤตหรือปฏิบัติหน้าที่เสร็จเรียบร้อยแล้วให้พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไป

๖. รัฐมนตรี ควรมีคุณสมบัติที่สูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม และมีอายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปี

๗. การนำนโยบายประชานิยมไปสู่การปฏิบัติ รัฐธรรมนูญต้องกำหนดกรอบในการนำนโยบายประชานิยมของพรรคการเมืองที่ได้จัดตั้งเป็นรัฐบาล ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติให้ชัดเจนโดยอาจควบคุมในขั้นตอนการเสนอกฎหมายที่มีลักษณะการปฏิบัติตามนโยบายประชานิยมดังกล่าวต้องได้รับการพิจารณาและได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อนและควรกำหนดในเรื่องการใช้งบประมาณในการปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวอย่างเหมาะสมและไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อประเทศ

๘. การตรวจสอบการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งการทุจริตนั้นเกิดขึ้นในระบบราชการ เอกชน การตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษควรให้เป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน และควรมีการจัดตั้งศาลเพื่อพิจารณาคดีทุจริตของนักการเมือง ข้าราชการ เอกชน ประชาชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเสมอภาค และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

๙. องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ ควรกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญเช่นเดิม แต่ควรปรับปรุงกระบวนการเข้าสู่ตำแหน่งของคณะกรรมการขององค์กรดังกล่าว ให้โปร่งใส เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ ใช้อำนาจขององค์กรดังกล่าวต้องมีความเสมอภาค เป็นธรรม และปราศจากอคติใด ๆ และควรได้รับการตรวจสอบได้ เช่นเดียวกับองค์กรอื่นด้วยเช่นกัน

๑๐. การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นต่าง ๆ ควรกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรง ซึ่งจะทำให้ได้บุคคลจากในพื้นที่ที่รู้ปัญหาในพื้นที่ของตนเองเป็นอย่างดีมาแก้ไข ปัญหาในการทุจริตและพัฒนาพื้นที่ พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการในลักษณะแบบค่อยเป็นค่อยไป เริ่มจากจังหวัดที่มีความพร้อม เช่น จังหวัดภูเก็ต เชียงใหม่ เป็นต้น การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นนั้นควรดำเนินการให้เสร็จสมบูรณ์โดยเร็ว เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของท้องถิ่นและประชาชนให้ทัดเทียมกับชุมชนในเมือง และอาจทำให้การบริหารราชการส่วนภูมิภาคสิ้นไปโดยปริยาย

๑๑. แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ที่ได้มีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาในหลายด้าน โดยไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของกีฬาที่สามารถนำไปเป็นอาชีพและนำรายได้เข้าสู่ประเทศได้ จึงควรกำหนดแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในเรื่องของกีฬาไว้ด้วย

สำหรับการส่งเสริมความเสมอภาคในเรื่องการลงสมัครรับเลือกตั้งของสตรีนั้น พรรคชาติพัฒนาได้คำนึงถึงความเสมอภาคในเรื่องดังกล่าวอย่างเต็มที่ แต่ต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่และความพร้อมของผู้สมัครเองด้วย

ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณ ผู้แทนจากพรรคชาติพัฒนา ที่ได้เตรียมข้อมูลมาให้ความเห็นเกี่ยวกับการยกร่างรัฐธรรมนูญอันเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาของคณะกรรมการเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะได้นำไปประกอบการพิจารณาอย่างจริงจัง หากได้กรอบการยกร่างรัฐธรรมนูญชัดเจนแล้วจะส่งให้พรรคชาติพัฒนาได้รับทราบเพื่อรับฟังความคิดเห็นในการยกร่างรัฐธรรมนูญจากพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนยิ่งขึ้นต่อไป

พรรคพลังชล

จากนั้นประธานกรรมการได้เชิญผู้แทนจากพรรคพลังชลแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการยกร่างรัฐธรรมนูญเพื่อให้สังคมไทยมีอนาคตที่ดีเพื่อส่งมอบให้ลูกหลานอย่างไร สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. พรรคพลังชลสนับสนุนแนวคิดการปฏิรูปประเทศโดยทุกภาคส่วนเข้ามีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดการปฏิรูปประเทศ ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน

๒. แนวคิดการกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคการเมือง ควรกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความเป็นอิสระจากมติพรรคการเมืองในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนประชาชนชน ในการลงมติต่างๆ ต้องมีความเป็นอิสระ เนื่องจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้การทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องไม่ขัดกับมติของพรรคการเมือง ถ้าดำเนินการที่ขัดต่อมติของพรรคการเมืองอาจถูกขับออกจากการเป็นสมาชิกพรรคได้

๓. ทบทวนการยุบพรรคการเมืองและตัดสิทธิทางการเมืองกรรมการบริหารพรรค กรณีที่กรรมการบริหารพรรคคนใดคนหนึ่งทุจริตการเลือกตั้ง

๔. หลักความเป็นอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร หลายปัญหาเกิดจากความเป็นอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการลงมติที่ต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับมติของพรรคการเมืองที่ตนสังกัด เช่น การลงมติดีอภิปรายไม่ไว้วางใจ รวมทั้งการอภิปรายแสดงความเห็นในญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจ ที่ต้องให้ความเห็นและลงมติเป็นไปตามมติของพรรค เป็นต้น

๕. เพิ่มกระบวนการตรวจสอบการเลือกตั้งให้เป็นไปอย่างสุจริตและมีประสิทธิภาพ การเพิ่มบทลงโทษพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ทุจริตเลือกตั้ง

๖. การกำหนดเขตเลือกตั้งแบบเขตเดียวเบอร์เดียว (one man one vote) หรือแบบใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งมีข้อดี ข้อเสียแตกต่างกัน

- กรณีแบบเขตเดียวเบอร์เดียว (one man one vote) ข้อดีคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถดูแลให้ความช่วยเหลือประชาชนได้ทั่วถึง รวดเร็ว แต่มีข้อเสีย คือ การทุจริตเลือกตั้งกระทำได้ง่าย

- กรณีแบบใช้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง ข้อดีคือ การทุจริตเลือกตั้งกระทำได้ยาก ข้อเสียคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอาจดูแลประชาชนไม่ทั่วถึง

แต่ทั้งสองรูปแบบดังกล่าวอยู่บนพื้นฐานหลักประชาธิปไตยคะแนนเสียงมาจากประชาชน โดยการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถดูแลให้ความช่วยเหลือประชาชนในกรณีท้องครปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนได้ เช่น โครงการขนาดใหญ่ใช้งบประมาณมาก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถอภิปรายในสภายื่นญัตติเพื่อให้รัฐมนตรีเข้ามาแก้ไขปัญหาให้ประชาชน

๗. ควรมีองค์กรที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายและวินิจฉัยชี้ขาดคดีทุจริตการเลือกตั้งได้อย่างแท้จริง และมีกระบวนการให้ผู้ถูกกล่าวหาสามารถอุทธรณ์คำวินิจฉัยได้เช่นเดียวกับระบบการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล ซึ่งเป็นระบบที่จะอำนวยความสะดวกธรรมให้แก่ผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งปัจจุบันเป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีอำนาจทั้งในเรื่องการจัดการเลือกตั้งและอำนาจในการพิจารณาให้ใบเหลือง ใบแดงแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ถูกกล่าวหาว่าทุจริตการเลือกตั้ง ซึ่งยังไม่เพียงพอที่จะทำให้กระบวนการเลือกตั้งเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วน

๘. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่เด็ดขาดผูกพันทุกองค์กร ไม่เปิดโอกาสให้คู่กรณีโต้แย้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญได้ เช่น คดีที่มีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ เป็นต้น ซึ่งกระทบต่อการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในการทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติในการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

๙. การร่างรัฐธรรมนูญเห็นควรคงรูปแบบพรรคการเมืองไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยสร้างกระบวนการให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมือง ให้พรรคการเมืองมีเข้มแข็ง และให้พรรคการเมืองเข้ามีส่วนร่วมในการปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย การให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน

๑๐. สร้างกระบวนการตรวจสอบการเลือกตั้งให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้มแข็งและมีบทลงโทษที่รุนแรง จะสามารถลดปัญหาการทุจริตเลือกตั้ง การซื้อสิทธิขายเสียงจะลดจำนวนลง

๑๑. ปัญหาอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งของประเทศไทย โดยมีอำนาจบริหารจัดการเลือกตั้งและการวินิจฉัยการทุจริตเลือกตั้งให้ใบเหลือง ใบแดงซึ่งเป็นอำนาจกึ่งตุลาการ แตกต่างจากต่างประเทศที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่เพียงบริหารจัดการเลือกตั้งเท่านั้นไม่มีอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดการทุจริตการเลือกตั้ง ดังนั้น เห็นควรกำหนดให้อำนาจในการวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งเป็นอำนาจของศาล และกำหนดอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้อำนาจในการบริหารการเลือกตั้ง จัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริต

๑๒. วิธีการได้มาของสมาชิกวุฒิสภา เห็นควรกำหนดให้วุฒิสภามาจากสองส่วน คือ ส่วนหนึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน เพื่อให้วุฒิสภามีความยึดโยงกับประชาชน และอีกส่วนหนึ่งมาจากการแต่งตั้งโดยการกำหนดคุณสมบัติของวุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้งมีคุณสมบัติเฉพาะและเป็นที่ยอมรับจากสังคม

จากนั้น กรรมการได้ตั้งประเด็นคำถาม เพื่อสอบถามผู้แทนจากพรรคพลังชล สำหรับเป็นแนวทางการยกร่างรัฐธรรมนูญ สรุปลสาระสำคัญได้ ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การบัญญัติให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ต้องสังกัดพรรคการเมือง มีความคิดเห็นอย่างไร

ผู้แทนพรรคพลังชล ได้แสดงความเห็นว่า การให้อิสระแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ต้องสังกัดพรรคการเมืองนั้น ข้อเสียคือ ในการจัดตั้งรัฐบาล พรรคการเมืองที่ต้องการจัดตั้งรัฐบาล จะรวบรวมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ได้มากที่สุดเพื่อจัดตั้งรัฐบาล โดยใช้วิธีการต่อรองทางการเมือง การให้ผลประโยชน์ตอบแทนทางการเมือง และการซื้อตัว ส.ส. ดังเช่นที่เคยเกิดขึ้นในอดีต

ประเด็นที่สอง ปัญหาความเชื่อมโยงระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารที่มีมากจนนำไปสู่ระบบเผด็จการรัฐสภา มีความเห็นการแก้ไขปัญหาอย่างไร

ผู้แทนพรรคพลังชล ได้แสดงความเห็นว่า ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นเป็นเวลายาวนาน วัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศไทยในการจัดตั้งรัฐบาล พรรคการเมืองที่มีสมาชิกพรรคได้รับเลือกตั้งเป็นสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุดจะเป็นผู้ก่อตั้งรัฐบาลโดยการรวมกับพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับการเลือกตั้งเพื่อให้ได้คะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งในสภาผู้แทนราษฎรในการจัดตั้งรัฐบาล ดังนั้น กรณีที่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปการเมือง โดยแบ่งแยกฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติออกจากกันอย่างเด็ดขาด เป็นแนวคิดที่ควรให้การสนับสนุน เนื่องจากการเสนอร่างกฎหมาย หรือเรื่องที่มีความสำคัญของประเทศ รัฐบาลจะเป็นผู้ตัดสินใจแต่เพียงฝ่ายเดียวในการเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคฝ่ายรัฐบาลจะต้องลงมติเห็นชอบตามแนวทางที่รัฐบาลเสนอ ทำให้ร่างกฎหมายหลายฉบับที่เสนอโดยคณะรัฐบาลซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล จะได้รับความเห็นชอบ

จากสภาผู้แทนราษฎรและรัฐสภาในร่างกฎหมายนั้น ๆ ซึ่งเป็นความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงการทำหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารแบบแยกจากกันไม่ได้ รวมทั้งเชื่อมโยงการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็ต้องเป็นไปตามมติของพรรคการเมืองที่ตนสังกัดด้วย ปัญหาดังกล่าวทำให้ร่างกฎหมายที่เสนอโดยประชาชนซึ่งสะท้อนปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนแต่ขัดต่อการบริหารราชการแผ่นดินตามนโยบายของรัฐบาล ร่างกฎหมายนั้นฝ่ายนิติบัญญัติจะลงมติไม่เห็นชอบด้วย ประเด็นต่างๆเหล่านี้เกิดขึ้นจากการที่ฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติแยกออกจากกันไม่เด็ดขาด

ดังนั้น แนวคิดการออกแบบให้ฝ่ายนิติบัญญัติแยกออกจากฝ่ายบริหารแบบแบ่งแยกอย่างเด็ดขาด จะกำหนดรูปแบบวิธีการอย่างไรเพื่อให้ได้มาซึ่งคณะรัฐมนตรีที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง เป็นสิ่งที่ท้าทายคณะกรรมการในการยกร่างรัฐธรรมนูญ รวมทั้งการกำหนดข้อกำหนดการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานของฝ่ายบริหารและหน่วยงานราชการ

ประเด็นที่สาม การนำระบบการเลือกตั้งขั้นต้นหรือ Primary Vote มาใช้ในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีความคิดเห็นอย่างไร

ผู้แทนพรรคพลังชล ได้แสดงความเห็นว่า วัฒนธรรมการเมืองของประเทศไทยไม่เหมาะสมกับการนำระบบ Primary Vote มาใช้ในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อเป็นผู้แทนพรรคในการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากการตัดสินใจของประชาชนในการลงคะแนนเลือกผู้แทนเข้ามาทำหน้าที่นั้น ในทัศนะคติ มุมมองของประชาชนส่วนใหญ่จะเลือกผู้สมัครที่สามารถให้ความช่วยเหลือในกรณีที่ได้รับความสะดวกเดือดร้อนมากกว่าการเลือกผู้สมัครจากคุณสมบัติด้านอื่น

ประเด็นที่สาม แนวคิดเกี่ยวกับระบบการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา มีความคิดเห็นอย่างไร

ผู้แทนพรรคพลังชล ได้แสดงความเห็นว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้ง โดยใช้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง จำนวนสัดส่วนสมาชิกวุฒิสภา ๑ คน ต่อจำนวนประชากร ๓๐๐,๐๐๐ คน สำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนสัดส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๑ คน ต่อจำนวนประชากร ๑๕๐,๐๐๐ คน เป็นระบบที่สังคมไทยให้การยอมรับการได้มาของสมาชิกวุฒิสภา โดยรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มีการกำหนดคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้ามของสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งเป็นแนวความคิดที่ควรนำมาประยุกต์ใช้กับร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ แต่ควรปรับปรุงออกแบบการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาให้มีความรัดกุมกว่าในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เช่น การเพิ่มสัดส่วนจำนวนประชากรต่อสมาชิกวุฒิสภา กำหนดคุณสมบัติโดยคำนึงถึงคุณวุฒิ เป็นต้น เนื่องจากอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภามีหน้าที่หลักในการพิจารณากลับรองกฎหมาย

สำหรับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา อาจกำหนดได้เป็นสองแนวทาง ดังนี้

แนวทางที่หนึ่ง เห็นควรกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากสองส่วนคือ สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนจังหวัดละ ๑ คน โดยกำหนดคุณสมบัติลักษณะต้องห้ามมิให้มีส่วนเกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง เนื่องจากอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภามีหน้าที่สำคัญในการทำหน้าที่สภาสูงการพิจารณา

กลั่นกรองกฎหมาย และวุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้ง โดยกำหนดวิธีการสรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ทำประโยชน์เพื่อสังคมและประชาชนเป็นที่ประจักษ์

แนวทางที่สอง กรณีกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการสรรหาทั้งหมด โดยกำหนดจำกัดอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาให้มีอำนาจเฉพาะการพิจารณาถ้อยแถลงกลั่นกรองกฎหมาย และกำหนดคุณสมบัติเพื่อให้ได้สมาชิกวุฒิสภาที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

๔.๑ การพิจารณาเรื่อง การรับฟังความคิดเห็นจากพรรคการเมือง โดยที่ประชุมได้ตั้งข้อสังเกต ดังนี้

๑) ขอให้ประธานกรรมการควบคุมให้ตัวแทนจากพรรคการเมืองให้ความเห็นโดยไม่มีลักษณะการระบายอารมณ์หรือใช้ถ้อยคำที่ไม่เหมาะสมกล่าวหาคณะกรรมาธิการให้เสียหาย และชี้แจงให้พรรคการเมืองได้เข้าใจถึงการทำงานของคณะกรรมาธิการที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ

๒) การเชิญตัวแทนพรรคการเมืองให้มาแสดงความคิดเห็นที่มีต่อการยกร่างรัฐธรรมนูญนั้น เป็นการแสดงความคิดเห็นซึ่งแตกต่างกับการชี้แจง จึงควรให้ตัวแทนพรรคการเมืองแสดงความคิดเห็นอย่างมีอิสระได้เต็มที่ แต่ต้องอยู่ในกรอบเกี่ยวกับการยกร่างรัฐธรรมนูญ โดยคณะกรรมาธิการควรรับฟังและไม่ควรแลกเปลี่ยนทัศนคติหรือความเห็น และขอให้คณะโฆษกกรรมาธิการแก้ไขถ้อยคำในการแถลงข่าวจากคำว่า “ผู้ชี้แจง” เป็น “ผู้มาแสดงความคิดเห็น” ให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น

๔.๒ ประธานอนุกรรมาธิการคณะต่าง ๆ ได้เสนอรายชื่อบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นอนุกรรมาธิการ และเสนอเปลี่ยนแปลงรายชื่ออนุกรรมาธิการและที่ปรึกษาอนุกรรมาธิการ ดังนี้

๑) ประธานอนุกรรมาธิการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๒ (ภาค ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน หมวด ๒ ประชาชน ส่วนที่ ๒ สิทธิเสรีภาพของพลเมือง ส่วนที่ ๔ การมีส่วนร่วมทางการเมือง และส่วนที่ ๕ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ) ขอดัง นายประมุท สุตะบุตร เป็นอนุกรรมาธิการ เพิ่มเติม

๒) ประธานอนุกรรมาธิการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๓ (ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๑ ระบบผู้แทนที่ดี และผู้นำการเมืองที่ดี หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ หมวด ๓ รัฐสภา และหมวด ๔ คณะรัฐมนตรี) ขอดัง นางสาวสุภัทรา นาคะผิว และนายธนะ ดวงรัตน์ เป็นที่ปรึกษาอนุกรรมาธิการ เพิ่มเติม

๓) ประธานอนุกรรมาธิการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๔ (ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๕ การคลังและงบประมาณของรัฐ) ขอดัง ศาสตราจารย์ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ เป็นอนุกรรมาธิการ เพิ่มเติม

๔) ประธานอนุกรรมการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๕ (ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๖ ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน) ขอตั้ง นายชัยยงค์ สัจจิตานนท์ เป็นอนุกรรมการ เพิ่มเติม

๕) ประธานอนุกรรมการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๖ (ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๗ การกระจายอำนาจ และการปกครองท้องถิ่น) ขอยกเลิกการเสนอรายชื่อบุคคล เพื่อตั้งเป็นอนุกรรมการ ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

๑. นายปวิณ ภิรมย์ภักดี
๒. นางสาวปรางทิพย์ ยุวานนท์
๓. นายวัลลภ ตังคณานุก์

และขอเปลี่ยนแปลงการเสนอชื่อ คุณหญิงทรงสุตา ยอดมณี จากเดิมตำแหน่งอนุกรรมการ เปลี่ยนแปลง เป็นตำแหน่งที่ปรึกษาอนุกรรมการ

๖) ประธานอนุกรรมการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๘ (ภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ) ขอตั้ง นางสาวสุภัทรา นาคะผิว เป็นที่ปรึกษาอนุกรรมการ เพิ่มเติม

๗) ประธานอนุกรรมการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๑๐ (ภาค ๔ การปฏิรูป และการสร้างความปรองดอง หมวด ๒ การสร้างความปรองดอง) ได้ยืนยันรายชื่อบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็น อนุกรรมการ ดังนี้

๑. นายเอนก เหล่าธรรมทัศน์	เป็นประธานอนุกรรมการ
๒. นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์	เป็นอนุกรรมการ
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์	เป็นอนุกรรมการ
๔. พลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ	เป็นอนุกรรมการ
๕. นายบุญเลิศ คชายุทธเดช	เป็นอนุกรรมการ
๖. ศาสตราจารย์สมบูรณ์ สุขสำราญ	เป็นอนุกรรมการ
๗. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	เป็นอนุกรรมการ
๘. นายพลเดช ปิ่นประทีป	เป็นอนุกรรมการ
๙. นายธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์	เป็นอนุกรรมการ
๑๐. นายธานี สุโชตายน	เป็นอนุกรรมการ
๑๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัลย์พร รัตนเศรษฐ	เป็นอนุกรรมการ
๑๒. นายอรัญ วงศ์อนันต์	เป็นอนุกรรมการ
๑๓. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	เป็นอนุกรรมการ
๑๔. นายชูเกียรติ รัตนชัยชาญ	เป็นอนุกรรมการ
๑๕. นายสุเทพ เอี่ยมคง	เป็นเลขานุการอนุกรรมการ

๑๖. นายธนภณ การมปราษฎ์	เป็นที่ปรึกษาอนุกรรมการ
๑๗. นายไพบูลย์ นิติตะวัน	เป็นที่ปรึกษาอนุกรรมการ
๑๘. นายชูชัย ศุภวงศ์	เป็นที่ปรึกษาอนุกรรมการ
๑๙. นายบัณฑิต ศรีษุทธิโรตม์	เป็นที่ปรึกษาอนุกรรมการ
๒๐. นายประดิษฐ์ เรืองดิษฐ์	เป็นที่ปรึกษาอนุกรรมการ
๒๑. นางสาวสุภัทรา นาคะผิว	เป็นที่ปรึกษาอนุกรรมการ
๒๒. นายประเสริฐ ชิตพงศ์	เป็นที่ปรึกษาอนุกรรมการ
๒๓. นายเมธัส อนุวัตรอุดม	เป็นที่ปรึกษาอนุกรรมการ
๒๔. นางสาวธีรดา ศุภะพงษ์	เป็นที่ปรึกษาอนุกรรมการ
๒๕. นางสาวจุฑาทัดต์ เหล่าธรรมทัศน์	เป็นที่ปรึกษาอนุกรรมการ

๘) ประธานอนุกรรมการประสานเพื่อรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ และองค์กรอื่น ๆ ขอเปลี่ยนแปลงรายชื่ออนุกรรมการ จากนายโสภณ ดำนุ้ย เป็น นายธวัช บวรวิชัยกุล

๙) ประธานอนุกรรมการจัดทำข้อเสนอแนะในการตราหรือแก้ไขกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ยืนยันรายชื่อบุคคลเพื่อเสนอแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการและที่ปรึกษาอนุกรรมการ ดังนี้

๑. นายเจษฎ์ โทณะวณิก	เป็นประธานอนุกรรมการ
๒. พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม	เป็นอนุกรรมการ
๓. นายสมล ศรีสุขวัฒนา	เป็นอนุกรรมการ
๔. นายสำราญ นามบุตร	เป็นอนุกรรมการ
๕. นายอรุณพล สรสุชาติ	เป็นอนุกรรมการ
๖. นายสุรไกร สังข์สุบรรณ	เป็นอนุกรรมการ
๗. นางสาวรีนวดี สุวรรณมงคล	เป็นอนุกรรมการ
๘. นางสาวรณมา วยุภาพ	เป็นอนุกรรมการ
๙. นางสาวรสนา โตสิตระกูล	เป็นอนุกรรมการ
๑๐. นายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์	เป็นอนุกรรมการ
๑๑. นายโกมล จิรชัยสุทธิกุล	เป็นอนุกรรมการ
๑๒. นายกุลพล วัชรภาพ	เป็นเลขาธิการอนุกรรมการ
๑๓. รองศาสตราจารย์จรี วิจิตรวาทการ	เป็นที่ปรึกษาอนุกรรมการ
๑๔. นายกล้าณรงค์ จันทิก	เป็นที่ปรึกษาอนุกรรมการ
๑๕. ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์	เป็นที่ปรึกษาอนุกรรมการ

๑๐) ประธานอนุกรรมการขับเคลื่อนเยาวชนเพื่อการปฏิรูปประเทศไทยและจัดทำรัฐธรรมนูญ เพื่ออนาคตที่ดีกว่า ขอตั้ง รองศาสตราจารย์จรี วิจิตรวาทการ เป็นที่ปรึกษาอนุกรรมการ เพิ่มเติม

กรรมาธิการตั้งข้อสังเกต ดังนี้

๑. การตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอำนาจหน้าที่ที่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงควรเพิ่มสัดส่วนบุคคลที่มาจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติเข้ามาเป็นคณะอนุกรรมาธิการจัดทำข้อเสนอแนะในการตราหรือแก้ไขกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๑๑ ด้วย

๒. เรื่องการตั้งคณะอนุกรรมาธิการจัดทำข้อเสนอแนะในการตราหรือแก้ไขกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๑๑ การตั้งคณะอนุกรรมาธิการชุดดังกล่าวนี้ มิได้จัดตั้งขึ้นมาเพื่อให้ยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ แต่จะพิจารณาในภาพรวมให้เกิดการเชื่อมโยงในการตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ

๓. ควรพิจารณาถึงการปฏิรูปเกี่ยวกับการต่างประเทศ กฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งสามารถดำเนินการได้ในการยกร่างรัฐธรรมนูญในครั้งนี และเสนอให้แต่งตั้งบุคคลที่เคยดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมสนธิสัญญามาเป็นที่ปรึกษาอนุกรรมาธิการในคณะอนุกรรมาธิการด้วย

๔. การดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของคณะอนุกรรมาธิการการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน การกิจอาจมีความทับซ้อนกับคณะกรรมการวิสามัญการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งจะมีการตั้งคณะอนุกรรมาธิการการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ประจำจังหวัดด้วย โดยขณะนี้อยู่ระหว่างกำหนดกรอบการดำเนินงานในการรับฟังความเห็นจากประชาชนเช่นเดียวกัน

๕. กรอบการดำเนินงานของคณะอนุกรรมาธิการด้านสารัตถะทั้ง ๑๐ คณะ จะต้องเร่งพิจารณาจัดทำกรอบเนื้อหาาร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จก่อนวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๗ เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลประกอบข้อเสนอแนะจากสภาปฏิรูปแห่งชาติ ซึ่งคาดว่าจะมีการประชุมระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗ ซึ่งคณะกรรมการต้องเข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะการยกร่างรัฐธรรมนูญ และจากนั้น คณะกรรมาธิการต้องนำข้อเสนอแนะมาพิจารณาปรับปรุงกรอบเนื้อหาให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ สำหรับการยกร่างเนื้อหาในแต่ละภาค เลขานุการกรรมาธิการจะเป็นผู้จัดทำยกร่างเนื้อหาในแต่ละภาคเสนอคณะกรรมาธิการพิจารณาต่อไป

๖. ฝ่ายเลขานุการได้รายงานความคืบหน้าการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของบุคคลภายนอกที่จะมาเป็นอนุกรรมาธิการ ซึ่งได้ขอความร่วมมือจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติและแจ้งผลมายังคณะกรรมาธิการ ภายในวันศุกร์ที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

๗. กรอบเนื้อหาที่คณะอนุกรรมาธิการด้านเนื้อหาจะพิจารณาอาจไม่ตรงกับข้อเสนอแนะจากสภาปฏิรูปแห่งชาติ ความเชื่อมโยงสอดคล้องภายในเนื้อหาของแต่ละภาค แต่ละหมวดจะกำหนดกรอบเนื้อหาอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ

๘. การเสนอตั้งบุคคลเป็นอนุกรรมาธิการและที่ปรึกษาอนุกรรมาธิการ จะต้องพิจารณาเสนอตั้งบุคคลที่ไม่มีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม รวมทั้งตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบหรือมีตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ ด้วย

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นควรให้มีการพิจารณาเรื่องการบริหารจัดการงานของคณะกรรมการ
กรอบเวลาในการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ กระบวนการยกร่างรัฐธรรมนูญ และเรื่องอื่น ๆ
ในการประชุมคณะกรรมการในวันศุกร์ที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

๔.๓ ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมครั้งต่อไปในวันพฤหัสบดีที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุม และ
กล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๓๐ นาฬิกา

นายรัฐภูมิ คำศรี

นิติกรชำนาญการ

นายสกันธ์ พรหมบุญตา

นิติกรปฏิบัติการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการ ๒

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์